

Stortingets president
Ekspedisjonskonoret
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
15/394-

Dato
12.02.2015

**Spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 521 fra stortingsrepresentant Karin Andersen -
Provenyeffekter av uførereformen**

Jeg viser til brev av 2. februar 2015 fra Stortingets president. Stortingsrepresentant Karin Andersen har stilt følgende spørsmål til skriftlig besvarelse:

Kan statsråden redegjøre for provenyeffekten av innføringen av uførereformen, sammenliknet med provenyeffekten som ble skissert i Prop. 130 L (2010-2011) – Endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre)? Dersom den har endret seg, kan statsråden begrunne hovedårsaken til det?

Svar:

Beregningsreglene for ny uføretrygd innebærer en vesentlig økning i brutto ytelser fra 2015 som en følge av endringer i skattereglene. Samtidig vil de nye beregningsreglene i gjennomsnitt gi en noe høyere ytelse etter skatt for nye tilfeller enn tidligere uførepensjon.

I Prop. 130 L (2010-2011) ble anslagene for de økonomiske virkningene av ny uføretrygd sammenliknet med en videreføring av tidligere uførepensjon. Det ble anslått at *brutto* utgifter til uføretrygd ville øke med om lag 15 prosent, eller om lag 8,5 mrd. 2011-kroner, i 2015, jf. også tabell 13.1. Usikkerheten i anslagene ble tydelig påpekt. Gjennomsnittlig uføretrygd *etter* skatt ble anslått til å øke med om lag 3 prosent for nye mottakere av uføretrygd sammenliknet med tidligere uførepensjon, men effekten i 2015 ble antatt å være relativt liten fordi antall nye mottakere i 2015 ble antatt å være relativt lavt (om lag 50 mill. 2011-kroner)¹. Det ble i disse beregningene lagt til grunn at konverteringen av eksisterende uførepensjoner

¹ Netto merutgifter til uføretrygd ble anslått å øke til om lag 1 mrd. kroner i 2025 og reduseres igjen til om lag 0,5 mrd. kroner i 2050 (bl.a. som følge av utfasing av etterlattefordeler). På den annen side ble det anslått en

til ny uføretrygd fra 2015 ville være om lag provenynøytral, dvs. at økt ytelse motsvares av økt skatt. I beregningene ble det kun sett på uføreytelsen som sådan, dvs. at en så bort fra effekten av endret skattlegging på andre inntekter og fradrag utover standardfradrag.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har gjort nye beregninger av brutto økte utgifter for 2015, basert på siste tilgjengelige prognose og statistikk. Tabellen nedenfor viser endringer i forhold til bruttoanslagene i Prop. 130 L (2010-2011).

Antall uføre, bruttoutgifter og gjennomsnittlig uføreytelse i 2015 ved en videreføring av tidligere uførepensjon og innføring av ny uføreordning. Sammenligning av anslag i Prop. 130 L og nye anslag.

Anslag	Videreføring av tidligere uførepensjon			Ny uføreordning		Utgiftsvekst som følge av reformen	
	Antall uføre (tall i 1000)	Utgifter, mrd. kroner	Snitt uførepensjon, 1000 kroner	Utgifter, mrd. kroner	Snitt uføretrygd, 1000 kroner	Mrd. kr	Prosent
a) Prop. 130 L	309,7	56,4	182,4	64,9	209,8	8,5	15,0
b) Prop. 130 L omregnet til gjeldende grunnbeløp 1)	309,7	64,6	208,9	74,3	240,3	9,7	15,0
c) Anslag per 26.1.2015 2)	312,3	65,1	208,6	75,7	242,4	10,6	16,2

1) Omregnet anslag fra Prop. 130L fra G=77.149 (2011) til gjeldende G for 2015 =88.370 kroner

2) Direktoratets seneste vurderinger i forhold økonomiske effekten av ny uføretrygd per januar 2015, basert på opplysninger fram til 31.12.2014. Alle beløpsstørrelser inkl. barnetillegg.

De siste anslagene viser en økning i brutto utgiftene til ny uføretrygd med 0,9 mrd. kroner i 2015 sammenliknet med anslagene i Prop. 130 L. Dette tilsvarer en forskjell på 1,2 prosentpoeng.

De opprinnelige beregningene for ny uføretrygd var basert på skatteopplysninger og selvangivelsesdata fra 2008. Virkningen av skatteomleggingen ble beregnet av Statistisk Sentralbyrå, og basert på skattereglene for 2011. Det ble i Prop. 130 L lagt til grunn at den nye uføretrygden ville medføre en vekst på 15 prosent i 2015 i gjennomsnittlig bruttoytelse og i bruttoutgifter.

I forbindelse med endelig konvertering av personer med løpende uførepensjon pr. 31.12.2014 ble det utarbeidet en sjablongmessig konverteringstabell for omregning av uførepensjonen. Som følge av endrede skatteregler i perioden 2011-2014, er konverteringstabellen blitt endret/tilpasset gjeldende regler for skatt og avgifter. Disse endringene antas å kunne forklare en sterkere bruttovekst i utgiftene til ny uføretrygd i 2015 enn tidligere forutsatt. Videre er

besparelse på lang sikt som følge av endringene i avkortingsreglene mot arbeidsinntekt, blant annet fordi flere vil kombinere arbeid og uføretrygd.

anslaget for antallet nye uføretrygdede gjennom 2015 nå høyere enn det som lå til grunn i 2011. Dette vil også kunne forklare noe av veksten i brutto utgifter, ettersom gjennomsnittlig ytelsesnivå for nye uføretrygdede etter 2015 vil være høyere enn nivået på tidligere uførepensjon. Dette er en konsekvens av omleggingen av beregningsreglene, som også forklarer de anslåtte merutgiftene framover. Departementet har på det nåværende tidspunkt ikke grunnlag for å foreta nye beregninger av nettoeffektene av uførereformen. Det har heller ikke vært mulig å foreta nye beregninger av bruttoeffekten i 2050.

Med hilsen

Robert Eriksson